

Кризові стани підлітків можуть бути спричинені як соціальними, так і психологічними факторами, зокрема сімейними конфліктами, травматичними подіями та наслідками воєнних дій. У зв'язку з цим важливим є забезпечення ефективної соціальної підтримки, спрямованої на стабілізацію емоційного стану та соціальну адаптацію молоді.

Ресурсно-орієнтовані технології є ефективним інструментом соціальної роботи, оскільки сприяють активізації внутрішніх і зовнішніх ресурсів підлітків, розвитку життєстійкості та формуванню навичок подолання труднощів. Перспективи подальших досліджень пов'язані з удосконаленням і впровадженням інноваційних технологій підтримки підлітків у кризових ситуаціях.

Список використаних джерел

1. Козірук М. О. Соціально-психологічні особливості підлітків у кризових станах : кваліфікаційна робота бакалавра : спец. 053 Психологія. Хмельницький : Хмельницький національний університет, 2024. 57 с.
2. Мазоха І. С. Групова арттерапія в подоланні агресивної поведінки підлітків: соціально-психологічні механізми впливу. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Психологія*. 2025. № 1. С. 81–85.
3. Нерубаєва І. О., Павловський А. П., Шебардіна А. В. Найкращі практики роботи з підлітками : методичний посібник. Київ, 2020. 180 с.
4. Сільвестрова О. Ю. Технології соціальної допомоги : навчальний посібник. Луцьк : ЛНТУ, 2023. 104 с.
5. Титаренко Т. М. Життєві кризи: технології консультування : навч. посіб. Ч. 1. Київ : Главник, 2007. 144 с.
6. Хозраткулова І. А. Арттерапевтична робота з тривожними підлітками під час воєнних дій в Україні. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. № 4. С. 137–144.

Валентина Тюріна

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціології та психології,
Харківський національний університет внутрішніх справ
м. Харків*

**ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕПОХУ
ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ**

Автор піднімає питання щодо застосування інноваційних підходів до соціально-психологічного забезпечення правоохоронної діяльності в епоху цифрової трансформації. Показано, що цифрова трансформація змінює соціальну архітектуру професійного середовища всередині відомства. Тому традиційна ієрархія доповнюється мережевими структурами. Показано, що цифровізація вимагає переходу до формування цифрового соціально-психологічного імунітету. Використання VR/AR-технологій перетворює підготовку правоохоронців на процес здобуття керованого досвіду. Це критично важливо для розвитку навичок деескалації конфліктів та соціальної інклюзії в цифровому суспільстві.

Ключові слова: *інноваційні підходи, правоохоронна діяльність, соціально-психологічне забезпечення, цифрова трансформація, цифровий соціально-психологічний імунітет.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. В епоху тотальної цифровізації соціально-психологічне забезпечення (СПЗ) правоохоронних органів виходить за межі класичної підтримки ментального здоров'я. Сьогодні це стратегічний інструмент формування соціальної легітимності поліції.

Актуальність теми зумовлена трьома критичними факторами, а саме:

1. Трансформація соціальної взаємодії: традиційний контакт "поліцейський – громадянин" дедалі частіше опосередковується цифровими інтерфейсами. Це створює ефект "дегуманізації", коли офіцер сприймається не як представник громади, а як елемент алгоритмічної системи. Соціальний аспект СПЗ має нівелювати цей розрив, зберігаючи людиноцентричність.
2. Криза довіри в "суспільстві постправди": коли соціальні мережі та дипфейки здатні за лічені години зруйнувати репутацію правоохоронної структури. Соціально-психологічна стійкість персоналу до інформаційних атак стає запорукою стабільності державного інституту.
3. Зміна внутрішньокolleктивної архітектури: коли дистанційна робота окремих підрозділів (аналітики, кіберполіція) руйнує традиційні соціальні зв'язки всередині структури ("відчуття плеча"), що потребує нових підходів до формування корпоративної культури.

Отже, соціально-психологічне забезпечення сьогодні – це не лише про стресостійкість, а про здатність системи адаптуватися до нової соціальної реальності, де цифровий простір є повноцінною ареною взаємодії.

Аналіз попередніх досліджень. Питання психологічного забезпечення правоохоронців досліджувалося багатьма поколіннями науковців, проте саме "цифровий поворот" останніх років змушує

переосмислити класичні здобутки. Традиційні підходи до професіографії та психологічної підготовки правоохоронців закладені у працях таких вчених, як В. Казміренко (соціальна психологія організацій), О. Бандурка (управління в ОВС), В. Барко (професійний відбір). Їхні роботи дозволяють зрозуміти базові механізми адаптації особистості до екстремальних умов. Дослідження М. Пряхіна та Ю. Ірхіна акцентують увагу на психології спілкування та запобіганні професійній деформації. В сучасних умовах ці напрацювання доповнюються концепціями "цифрового етикету" та соціальної інженерії. Сучасні українські та закордонні дослідники (зокрема, фахівці з кіберпсихології) почали активно вивчати вплив VR-технологій на емпатію та прийняття рішень. Проте, соціальний аспект – як саме цифровізація змінює статус правоохоронця в очах громади та його власну самоідентифікацію – залишається недостатньо висвітленим. Більшість попередніх досліджень розглядали технічні засоби (AI, моніторинг) як допоміжні, тоді як у 2026 році ми маємо розглядати їх як середовище існування, що вимагає розробки концепції "цифрового соціально-психологічного імунітету".

Метою статті є теоретичне обґрунтування та розробка концептуальних засад інноваційного соціально-психологічного забезпечення правоохоронної діяльності в умовах цифрової трансформації.

Виклад основного матеріалу. Для досягнення поставленої мети було використано комплексний методологічний інструментарій, що базується на системно-синергетичному підході. Це дозволило розглянути правоохоронця, технологічне середовище та соціум як єдину динамічну систему. Крім того, було запропоновано відійти від пасивної моделі «захисту від стресу» і перейти до активної моделі імунітету [2].

Цифровий соціально-психологічний імунітет – це комплексна здатність особистості правоохоронця зберігати професійну цілісність, когнітивну автономію та соціальну емпатію в умовах агресивного інформаційно-цифрового середовища [2].

Виділяють такі структурні компоненти соціально-психологічного імунітету: когнітивний фільтр (інформаційна гігієна), соціальна рефлексія в мережі, алгоритмічна грамотність, емоційна детермінація.

Цифрова трансформація змінює соціальну архітектуру професійного середовища всередині відомства. Традиційна ієрархія доповнюється мережевими структурами. Інноваційне соціально-психологічне забезпечення (СПЗ) має бути спрямоване на таке: на підтримку горизонтальної довіри в умовах гібридного формату служби; на трансформацію ролі психолога: з «діагноста» він перетворюється на

«архітектора соціального клімату» в цифровому середовищі; на протидію «цифровій відчуженості» (Digital Alienation), коли офіцер починає сприймати службу як механічне виконання алгоритмів, що призводить до швидкого соціального вигорання.

Впровадження AI-технологій реалізується через три стратегічні напрями: предиктивна підтримка, комунікативна медіація та когнітивне розвантаження.

Крім того, гейміфіковані платформи розглядаються як простори соціальної згуртованості [1].

Зокрема, на сьогодні гейміфікація – це не просто "гра", а метод соціального моделювання. Наприклад, застосування симуляторів складних етичних виборів, коли замість лекцій використовуються інтерактивні сценарії, де правоохоронець проходить через складні моральні дилеми. Результати аналізуються групою (соціальний аспект), що дозволяє виробити єдині ціннісні орієнтири в колективі. Також застосовуються так звані платформи соціального визнання, тобто цифрові екосистеми, де колеги можуть анонімно та відкрито дякувати один одному за допомогу (система "мікро-визнання"). Це зміцнює горизонтальні зв'язки та підвищує суб'єктивне відчуття соціальної значущості кожного офіцера.

В умовах сучасної цифрової трансформації соціально-психологічне забезпечення вимагає переходу до моделі Human-AI Teaming (Командна взаємодія людини та ШІ). Human-AI Teaming (НАТ) - це синергетична взаємодія між людьми та штучним інтелектом (ШІ), де вони працюють як взаємозалежні та координовані партнери для досягнення спільних цілей. Це не просто використання ШІ як інструменту, а динамічний процес, у якому поєднуються людська експертиза та обчислювальна потужність AI для підвищення продуктивності, креативності та швидкості прийняття рішень.

Доцільність та необхідність цього підходу обґрунтовується такими факторами: синергія компетенцій, зменшення професійної деформації, підвищення соціальної довіри [3].

Таким чином, Human-AI Teaming – це не автоматизація психологічної служби, а її інтелектуальне розширення, де технологія виступає "екзоскелетом" для ментальних та соціальних навичок офіцер а її інтелектуальне розширення, де технологія виступає "екзоскелетом" для ментальних та соціальних навичок офіцера [3].

Висновки і перспективи подальших розвідок. У результаті дослідження інноваційних підходів до соціально-психологічного забезпечення (СПЗ) правоохоронної діяльності в умовах цифрової

трансформації встановлено: 1. Цифровізація вимагає переходу від реактивного психологічного супроводу до проактивного формування цифрового соціально-психологічного імунітету. Це дозволяє правоохоронцю не лише протидіяти стресу, а й зберігати соціальну емпатію в умовах алгоритмізації службових процесів. 2. Гейміфіковані платформи та цифрові екосистеми визнання стають новим інструментом зміцнення горизонтальних зв'язків у колективах, запобігаючи професійній ізоляції фахівців «цифрових» підрозділів і сприяють соціальній згуртованості підрозділів. 3. Використання VR/AR-технологій перетворює підготовку правоохоронців на процес здобуття керованого досвіду. Це критично важливо для розвитку навичок деескалації конфліктів та соціальної інклюзії в цифровому суспільстві.

Перспективним вбачається подальше дослідження можливостей VR-технології, які трансформують соціально-психологічну підготовку з теоретичного навчання на набуття безпосереднього досвіду, що в рази підвищує ефективність засвоєння соціальних норм та професійних навичок.

Список використаних джерел

1. Барко В. І. Психологічне забезпечення правоохоронної діяльності: теорія та практика. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2022. № 3. С. 45–58.
2. Бандурка О. М., Пряхін Є. В. Управління в органах поліції: соціально-психологічні аспекти в епоху цифровізації. К. : Юрінком Інтер, 2023. 320 с.
3. Ірхін Ю. Б. Психологія професійної комунікації в цифровому середовищі. *Психологія і суспільство*. 2024. № 1. С. 112–125.

Віталій Узун

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності І 10 Соціальна робота та консультування,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ І ВЕТЕРАНОК У ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

Статтю присвячено визначенню організаційно-педагогічних умов ефективної соціальної адаптації ветеранів і ветеранок у громадянське